



JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 18. september 2023
Kontor: Politikontoret
Sagsbeh: Lukas Alexander Schom-
acker
Sagsnr.: 2023-0030-9225
Dok.: 2926716

Besvarelse af spørgsmål nr. 1063 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 1063 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 25. juli 2023. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Peter Hummelgaard

/

Maria Carlsson

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 1063 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren kommentere på artiklen »Drab kan gå under radaren, når politiet skal betale for obduktioner« i Kristeligt Dagblad den 10. juli 2023 samt redegøre for, om der er faglige grunde til, at Danmark obducerer færre døde end i de andre nordiske lande?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet følgende udtalelse fra Rigspolitiet, som jeg kan henholde mig til:

”Rigspolitiet kan oplyse, at reglerne om retslægelig obduktion følger af sundhedsloven. Reglerne suppleres af vejledning nr. 10101 af 19. december 2006 om ligsyn, indberetning af dødsfald til politiet og dødsattester m.v., cirkulæreskrivelse nr. 254 af 22. oktober 1970 om foretagelse af lovmæssig obduktion i tilfælde af dødsfald, der må antages at stå i forbindelse med misbrug af euforiserende stoffer, og cirkulære nr. 50947 af 21. november 1995 om foretagelse af retslægelige ligsyn og obduktioner m.v.

Herudover har Rigspolitiet udarbejdet Kundgørelse B LbNr. 55 om politiets opgaver ved dødsfald, der bl.a. indeholder retningslinjer for politikredsenes vurdering af, om der er grundlag for at iværksætte retslægelig obduktion efter sundhedsloven og at iværksætte kriminalteknisk undersøgelse af et muligt gerningssted i forbindelse med politiets undersøgelse af et dødsfald. Kundgørelsen suppleres af Rigspolitiets vejledning om politiets opgaver ved dødsfald.

Retslægelig obduktion skal i medfør af sundhedslovens § 184, stk. 1, foretages, 1) når dødsfaldet skyldes et strafbart forhold, eller muligheden heraf ikke med tilstrækkelig sikkerhed kan udelukkes, eller obduktion dog skønnes nødvendig for at hindre, at der senere kan opstå mistanke herom, 2) når dødsårsagen i øvrigt ikke er fastslået med tilstrækkelig sikkerhed ved det retslægelige ligsyn, eller 3) når dødsårsagen ikke er fastslået med tilstrækkelig sikkerhed ved det retslægelige ligsyn og yderligere retsmedicinske undersøgelser af politimæssige grunde skønnes påkrævet.

Det følger af sundhedslovens § 184, stk. 2, at skønnes almen interesse i øvrigt at kræve en særlig undersøgelse af dødsårsagen ved bestemte grupper af dødsfald, kan indenrigs- og sundhedsministeren bestemme, at der ved sådanne dødsfald skal foretages retslægelig obduktion.

Det følger af sundhedslovens § 185, stk. 1, at bestemmelse om retslægelig obduktion træffes af politiet. Det følger endvidere af bestemmelsen, at obduktionen udføres af en sagkyndig læge, der udpeges af indenrigs- og sundhedsministeren.

Baggrunden for, at det er politiet, der træffer bestemmelse om retslægelig obduktion, er, at obduktionen i de fleste tilfælde vil have til formål at tilvejebringe oplysninger, der kan være af betydning for spørgsmålet om eller udfaldet af en straffesag. Her beror afgørelsen på en vurdering af de politimæssige, herunder efterforskningsmæssige, grunde til afholdelse af obduktion. Retslægelig obduktion er således at betragte som et efterforskningskridt på linje med andre efterforskningskridt til oplysning af straffesager eller lignende og vil være undergivet de almindelige regler herom.

Af samme grund beror det på en konkret vurdering foretaget af politiet, hvorvidt der er politimæssige grunde til iværksættelse eventuelle retskemiske undersøgelser i forbindelse med obduktionen.

Rigspolitiets vejledning om politiets opgaver ved dødsfald indeholder retningslinjer for politikredsenes vurdering af, om der er grundlag for at iværksætte retslægelig obduktion.

Om retslægelig obduktion i sager, hvor dødsfaldet skyldes et strafbart forhold, eller muligheden heraf ikke med tilstrækkelig sikkerhed kan udelukkes, eller obduktion dog skønnes nødvendig for at hindre, at der senere kan opstå mistanke herom, jf. sundhedslovens § 184, stk. 1, nr. 1, fremgår det af vejledningen, at beslutning om, hvornår retslægelig obduktion må anses for påkrævet, beror på et skøn.

I den forbindelse bemærkes, at formuleringen ”ikke med tilstrækkelig sikkerhed kan udelukkes” skal forstås i lyset af, at det kun i sjældne tilfælde vil være muligt uden obduktion at fastslå med absolut sikkerhed, at et dødsfald ikke kan skyldes et strafbart forhold. Indsættelsen af ordet ’tilstrækkelig’ tilsigter således at begrænse antallet af obduktioner i hvert fald i tilfælde, hvor både Styrelsen for Patientsikkerhed og politiet efter deres iagttagelser ved det retslægelige ligsyn med rimelig sikkerhed har skønnet, at der ikke foreligger et strafbart forhold.

Obduktion med det formål at hindre, at der senere kan opstå mistanke om strafbart forhold, kan f.eks. ske i forbindelse med børnedødsfald og dødsfald, der indtræder lang tid efter en ulykke. I disse tilfælde er der således nærmere tale om en præventiv obduktion end en konkret mistanke om strafbart forhold.

Det følger ligeledes af Rigspolitiets vejledning, at hvis politiet ikke træffer afgørelse om retslægelig obduktion, bør en privatretlig interesse i obduktionen føre til, at politiet underretter vedkommende, herunder forsikringsselskaber og hospitaler, når liget er frigivet, således at en privat part på egen bekostning kan få foretaget obduktion.

Rigspolitiet skal bemærke, at økonomiske hensyn ikke kan tilsidesætte den politifaglige vurdering af behovet for at iværksætte retslægelig obduktion i henhold til sundhedslovens § 184, stk. 1.”

Det bemærkes afslutningsvis, at Justitsministeriet ikke er nærmere bekendt med rammerne for og omfanget af retslægelige obduktioner i de øvrige nordiske lande.